

MÜJGÂN ÇAKIR*

Cevâbî'nin Mu'cize-nâmesi

Cevâbî's Mu'cize-nâme

Ö Z E T

Klasik Türk Edebiyatı Őekil ve muhteva açısından farklılık arz eden zengin bir metin hazinesine sahiptir. 17. yüzyılda yaşadığı varsayılan Cevâbî isimli Şairin yazdığı kaside Şeklindeki manzume de bu metinlerden yalnızca biridir. Şiir içinde Hz. Muhammed'in azalarında bulunan mucizeleri anlatması itibariyle dikkat çekmektedir. Bu makalede bahsi geçen manzumenin metni tesis edilecek ve metin incelenecektir.

ANAHTAR KELİMELE R

Cevâbî, mucize, mu'cizât.

ABSTRACT

Classical Turkish Literature has a treasure of texts which differ according to form and content. The "manzume" in "kaside" form composed by the poet Cevâbî, who is thought to have lived in the 17th century, is only one of these texts. The poem attracts attention due to its narration of the miracles found in different parts of Prophet Muhammed's body. In this article, I will frame the text of this manzume, analyze it.

KEYWORDS

Cevâbî, miracle, mu'cizât.

H z. Muhammed'in hayatı, savaşları, görüntüsü ve mucizeleri gibi hususiyetleri anlatan bir çok eserin mevcut olduğu malumdur. Kıssa-i nebiler, siyerler, hilyeler, mu'cize-nâmeler bu konuların anlatıldığı türler arasında sıralanabilirler. Özellikle peygamberin mucizelerinin anlatıldığı manzum, mensur, manzum-mensur karışık yazılan metinlerde onun çeşitli zamanlarda müşrikleri dine davet ve peygamberliğini ispat maksadıyla gösterdiği olağanüstü hallerden bahsedilir. Bu metinlerin bazılarında sadece peygamberin bir mucizesi anlatılırken¹ bazılarında birçoğuna yer verilir², kimilerindeyse başka bir peygamberin mucizesi aktarılıp Hz. Muhammed'in bu peygamberin mucizesine benzer fakat daha

* Yard. Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul (mcakir@gmail.com).

¹ Mesela bkz., Miskin Ahmed, *Dâstân-ı Şakk-ı Kamer*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi Böl., nu. 4311, yk. 243a-248a.

² Bkz. Özlem Demir, *Bostanzâde Yahya Efendi ve Gül-i Sadberg'i*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlahiyat Anabilim Dalı, İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.

üstün olan bir mucizesi hikâye edilir.³ Bu tarz metinlerde amaç daha çok peygamberin diğer peygamberlere üstünlüğünü ortaya koymaktır. Zengin bir metinler hazinesine sahip olan Klasik Türk Edebiyatı'nda yukarıda bahsedilen tipte eserlerin yanında kalıpların dışında yazılmış metinlere de tesadüf edilmektedir. Bu metinlerden Cevâbî adlı bir şairin Hz. Muhammed'i konu edinen manzumesi, sadece peygamberin azalarında bulunan mucizeleri ele alması itibariyle dikkat çekicidir.

Cevâbî'nin kimliği konusunda kaynaklarda aydınlatıcı bilgilere ne yazık ki rastlanamamaktadır. Bazı şiir mecmû'alarında özellikle cönklerde bulunan aynı mahlaslı şiirler⁴ de bize bu konuda yardımcı olamamaktadır. Abdülbaki Gölpınarlı manzumenin Konya Mevlana Müzesi'nde bulunan nüshasını tanıtırken Cevâbî için, "Mecmû'adaki kitaplara ve mecmû'anın istinsah tarihine nazaran hicri XI. yüzyılda, XVII; yaşadığı anlaşılan bu şâir hakkında bir bilgi elde edemedik"⁵ demektedir. Tespit edebildiğimiz on bir nüshasından anlaşıldığı kadarıyla, kaynaklar kendisi hakkında bilgi vermese de Cevâbî'nin şiirinin bilindiği ve okunduğu aşikardır. Kaside nazım şekliyle yazılan ve 106 beyit ihtiva eden, aruzun remel bahrinin Fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün kalıbıyla tertip edilmiş olan manzumede 1 beyit ve 1 mısra Arapça, 5 beyit Farsça'dır. Eserin kalan beyitleri Türkçe olarak yazılmıştır.

Cevâbî'nin şiirinde peygamberin baş, göz, burun, dudaklar, diş, lisan, kulak, cilt, el, parmak, tırnak, göğüs, karın, sırt ve ayak gibi azalarına mahsus olan mucizeleri anlatılmıştır. Şair eserinde tür ismi belirtmese de Hz. Muhammed'in azalarının mucizelerini anlatacağı bir mu'cize-nâme yazdığını aşağıdaki beyitlerde ifade etmiştir:

³ Bkz. Müjgân Çakır, *Nâyî Osman Dede Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Ravzatü'l-i'câz fi'l-mu'cizâti'l-mümtâz'ı*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1998.

⁴ Mesela bkz. *Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane, nu.Yz A 2552; *Cönk*, Makedonya Milli Kütüphanesi, nu. OMCT 1/126 (Yaşar Aydemir-Abdülkadir Hayber, *Makedonya Kütüphaneleri Türkçe Yazma Eserler Katalogu*, Ankara, 2007, s. 282).

⁵ Abdülbâki Gölpınarlı, *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Katalogu II*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1971, s. 298.

Cümle a'zâsı o sultân-ı 'azîmü's-şânuñ
 Mu'cizât ile müretteb durur ez-ser-tâ-pâ
 Kıadr ile mertebe-i mu'cize-i 'aliyesin
 Fehm ü tavşîf ide maḥlûk kemâhî ḥaşâ
 Ma'zeret-ḥâh olup ammâ ki be-kâdrü'l-imkân
 Her bir a'zâsına maḥşûş olan i'câzî şehâ
 Kalem-i nazm ile inşâ idelüm inşâ'llâh
 Diñle cân ile ki cânuñda maḥabbet ide câ
 Böyle ma'lûm ola kim 'uzv-ı nebîye maḥşûş
 Ey niçe mu'cize ḥalk itmiş o Ḥallâk-ı verâ (b. 6-10)

Abdülbâki Gölpinarlı da eseri *Mevlana Müzesi Yazmalar Kataloḡu*'nda mu'cize-nâme olarak adlandırmaktadır.⁶ Cevâbî'nin şiirinin farklı kütüphanelerde nüshalarına tesadüf edilmektedir. Bu şiirin tespit edilebilen nüshaları ve katalog bilgileri aşağıdaki gibidir:

1. İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Bölümü, Manzum 773/16 numaralı nüsha. (A₁)
 127b-134b yk, çift sütunlu, 199x127-137x71 mm.
2. İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Bölümü, Manzum 771/2 numaralı nüsha. (A₂)
 21a-24a yk, 12 satır, Arap-Talîk.
3. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Yazmaları, 705/2 numaralı nüsha. (OE)
 23b-25a yk, 21 satır, 220x130-140x70 mm, Nesih.
4. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi Bölümü, 3585/4 numaralı nüsha. (S₁)
 52b-56a yk, 17 st, 208x143-149x78 mm, Nesih.
5. Süleymaniye Kütüphanesi, Aşir Efendi Bölümü, 438/7 numaralı nüsha. (S₂)

⁶ Abdülbâki Gölpinarlı, a.g.e., s. 297.

48b-51b yk, 16 st, 204x143-155x71 mm, Nesih.

6. Milli Kütüphane Yz A 9237/4 numaralı nüsha. (M)

34b-38b yk, 17 satır (çift sütun), 237x157-165x80 mm, Nesih, harf marka fligranlı, çeharkuşe ve sırtı bordo meşin, kapakları ebru kağıt kaplı mukavva cilt, bölüm başları kırmızı, müstensihî: Ahmed Said b. Feyzullah b. Mustafa b. Abdullah, istinsah tarihi: H. 1245/M. 1829.

7. Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Raşit Efendi Eki 196/2 numaralı nüsha. (R)

30b-34a yk, 17 satır, 210x136-145x68 mm.

8. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu, 3491/5 numaralı nüsha. (K₁)

123b-126b yk, 19 satır, 210x110-150x65 mm, Talik, serlevha tezhibli, cetveller yaldızlı, söz başları kırmızı, ciltli.

9. Konya Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları, 2303/3 numaralı nüsha. (K₂)

46b-52a yk, 11 satır, 190x115-135x75 mm, Nesih, şemseli, cetvelli, tamir görmüş, koyu kırmızı ciltli.

10. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Mecami Talat 39 numaralı nüsha. (MT)

1-5 yk, satır sayısı muhtelif, 160x220 mm, Talik.

11. Mısır Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 9125/2 numaralı nüsha. (MH)⁷

Metnin altı nüshasında eser çeşitli bölümlere ayrılmıştır.⁸ Bu bölüm başlıkları ve oluştukları beyit sayıları aşağıdaki şemada belirtilmiştir:

⁷ Mısır'da bulunan nüshalara ulaşamadığı için bu nüshalar değerlendirme dışında tutulmuştur.

⁸ Başlıklar nüshalarda bazı farklar arz etmektedir. Çevriyazılı metinde bu farklar belirtilmiştir.

<i>Başlık</i>	<i>Beyit Sayısı</i>
Mu'cizât-ı re's-i şerîfe	2
Mu'cize-i 'ayn-ı laţîf	3
Mu'cizât-ı enf-i münîf	3
Mu'cizât-ı şefeteyn	3
Mu'cizât-ı esnân-ı şerîf	3
Mu'cizât-ı lisân-ı şerîf	5
Mu'cizât-ı sem'-i münîf	3
Mu'cizât-ı cild-i laţîf	3
Mu'cizât-ı yed-i şerîf	3
Mu'cizât-ı engüş-ti laţîf	9
Mu'cizât-ı azfâr-ı münîf	9
Mu'cizât-ı şadr-ı şerîf	7
Mu'cizât-ı baţn-ı nazîf	3
Mu'cizât-ı zahr-ı laţîf	3
Mu'cizât-ı ricleyn-i şerîfeyn	5
İtmâm-ı suhan be-'arz-ı hâcât ⁹	32

Şemada da görüldüğü gibi metinde Hz. Muhammed'in on beş azasından ortaya çıkan mucizeler anlatılmaktadır. Bu azalar sırasıyla baş, göz, burun, dudaklar, dişler, lisan, kulak, cilt, el, parmak, tırnaklar, göğüs, karın, sırt ve ayaklardır. Peygamberin azalarına dair anlatılan mucizeler ise şöyle sıralanabilir: Hz. Muhammed her nereye giderse başının üzerinde bir bulut ona gölge teşkil ediyor; arkasında olanı önündeymiş gibi görüyor; Cebrail'in kokusunu alıyor, o ne zaman gökyüzünden ayrılırsa hissediyor; dua etmek için dudaklarını kıpırdattığında gökyüzünde güneş de hareket ediyor; dişlerinin parlaklığıyla gece kaybolan iğne bulunabiliyor; bir kertenkeleye "ben kimim" dediğinde hayvan onun peygamberliğini tasdik ediyor; uykudayken uyanıkmış gibi yakındakini ve uzaktakini işitiyor, Allah Cebrail'e ne emrederse duyuyor; teri gül

⁹ Bu başlık yalnızca R ve K₁ nüshalarında mevcuttur.

gibi kokuyor; eline aldığı bir avuç toprakla kafirleri alt edip onları kör ediyor; parmağıyla ayı ikiye ayırıyor; kestiği tırnaklarının her biri bir inci tanesi oluyor; ay göğsüne inip etrafı aydınlatıyor; bevlini yeryüzü hemen yutup ortadan kaldırıyor; peygamberlik mührü sırtında bulunuyor; Hira Dağı'na ayak basınca dağ şevkinden hareket ediyor ve peygamberin sözüyle yeniden sakinleşip hareketsiz hâle geliyor.

Manzumesinde Hz. Muhammed'de bulunan mucizeleri anlatırken onu "Şeh-i mâ-evhâ, melik-i ev-ednâ, şâhed-i leyl-i İsrâ, gonçe-i hoş-lehce-i gülzâr-ı visâl, nebiyy-i Bathâ, fahr-ı cihân, Hallâk-ı cihânun resûli, habîb-i kerem, mahbûb-ı Hudâ, gül-i gülzâr-ı safâ, nebiyyü's-seyf, sâhib-i bedrû'l-kübrâ, şâh-ı vâlâ, meh-i çâr-deh-i sümme denâ, mihr-i sipihr-i kerem ü cûd u atâ, enbiyâ serveri, şâh-ı rüsül, mahbûb-ı hudâvend-i cihân, pâdişeh, iki âlem güneşi, server-i hayl-i rüsül, hatm-ı rüsül, dest-gîr, hatâ-pûş, kerem kânı, atâhâ-bahş, vefâ ma'deni, kân-ı atâ, sultân, kân-ı sehâ, lutf ıssı, sehâ kânı, âlemin rahmeti, şeh-i iklim-i bekâ, rüsülün efdali, mahlûkun eşrefi, cümlenin evveli, şeh-i mülk-i dü-serâ, enbiyâ hâtemi, Hallâk-ı cihân mahbûbı, feryâd-res-i haste-dilân, ümmetin gam-hârı, şefî-i günehân, dâd-ger, fahr-ı kirâm, râh-nümâ, tabîb-i günehân, habîb-i medenî, mahbûb-ı Hudâ, fahr-ı dü-serâ..." gibi bir çok ad ve sıfatla anan Cevâbî'ye göre anlattığı mucizelerin en üstünü Hz. Muhammed'in parmağıyla ayı ikiye yarma yani "şakk-ı kamer" hadisesidir. Şair, 44. beyitte,

Bâreka'llâh ki bu mu'cizesi a'zamdur
Enbiyânuñ dükeli mu'cizesinden haqqâ

şeklindeki ifadelerinde de bu görüşünü belirtmektedir.

Metinde Hz. Muhammed'in mucizeleri anlatılırken genellikle bunların ravileri belirtilmemiş, "Mu'cizât-ı esnân-ı şerîf" başlıklı kısımda,

Rāvî-i mu'cize-i lülû-i dendân-ı nebî
Rişte-i nazma güherler dizüp oldu güyâ (b. 22)

şeklindeki beyitte Cevâbî konuyu bir raviden aktardığını söylemekle iktifa etmiştir. Fakat "Mu'cize-i şadr-ı şerîf" başlığı altındaki kısımda,

İki âlem güneşi hâzret-i peygambere ben
Bir şeb-i tîrede hem-râh iken diñle aḥâ

şeklinde başlayan beyitlerde (b. 59-63) ravi İbn Mesûd olarak belirtilmiş ve olay İbn Mesûd'un ağzından anlatılmıştır.

Cevâbî anlatımını kuvvetlendirmek ve ilgi çekici hâle getirmek için kimi zaman iktibaslara da yer vermiştir. Bunlardan genellikle Necm sûresinden yapılanları dikkati çekmektedir. Özellikle bu sûrenin 9. ve 10. ayetlerinden yapılan iktibasların "Mu'cizât-ı enf-i münîf" başlığı altındaki

Gökden ayrıldığı dem rāyiḥa-i ṭayyibesin
Şemm iderdi anı bīnī-i ṣeh-i ما او حى

Dā'imā rāyiḥa-i Ḥaqq'ı iderdi işmām
O şerīf enf-i münīf-i melik-i او ادنى

şeklindeki 17. ve 18. beyitlerde, Hz. Muhammed'in Cebrail'in kokusunu aldığı anlatıldığı bölümde yer alması, bu iktibasların dolaylı olarak Cebrail'le alâkalı olmasından kaynaklanmaktadır. Şair, İbrahim ve Âl-i İmrân sûrelerinden de iktibaslarda bulunmuştur.

Muhteva itibarıyla orijinal olan Cevâbî'nin manzumesinin benzerleri var mıdır? Kütüphanelerdeki çalışmalarımız sırasında bu tarz bazı metinlere rastladık. Mesela Tokat İl Halk Kütüphanesi 60 Hk 380/4 numarada 211a-211b yaprakları arasında 29 beyitlik aruzun remel bahrinin Fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün kalıbıyla yazılmış bir mesnevi bulunmaktadır. Peygamberin gövde, baş, ense, burun, dudak, diş, kulak, kalp, sırt, parmak, saç, tırnak, ayak, karın gibi azalarındaki mucizelerin anlatıldığı bu metin aşağıdaki gibidir:

211a

Beyân-ı Mu'cizât-ı A'zâ-yı Resûlu'llâh 'Aleyhi's-ş-şalât ve's-selâm
Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm

Diñle ey mü'min diyem bir hoş maḳâl

Ola zâhir saña çok dürlü kemâl

Ol ḥabîbu'llâh Muḥammed Muştafa

Ol şefî'ü'l-müznebin kân-ı vefâ

Mu'cizâtın eydeyüm bir bir saña

Cân kılağın tutar iseñ sen baña

Her 'uzvunuñ mu'cizâtın bilesin⁷⁶

Sevgüsin cânuñda pinhân kılasın

⁷⁶ Mısra vezin bakımından problemlidir.

Evvelâ ol[dur] mübârek gövdesi
Düşmez idi yire anuñ gölgesi

Zîrâ ol başdan ayağa nûr idi
İçi taşu nûr ile pür-nûr idi

Başı üzre bir bulut turur idi
Gölge idüp üstine yürür idi

Niçe görürse öñinden her yiri
Görür idi eñseden ey dîn eri

Vahy ile gökden inince Cebre'îl
Koqusın alurdu anuñ eyle bil

Tuşağı[n] depretse idi zikir ile
Deprenürdi güneşüñ kursı bile

Ol mübârek dişleri olsa 'ayân
Gün ziyâsı gibi balkırdı hemân

Taş ağaç virdi selâm andan yaña
.....⁷⁷

İşidürdi ol mübârek kulağı
Yaşını dağı be-ğâyet ırağı

Uyur iken işidürdi her sözi
Aydan arı idi anuñ gül yüzi

Zîrâ kalbi uyumazdı ey ağı
Uyumağ bozmazdı âbdestin dağı

Var idi mühr-i nübüvvet bil 'ayân
Ol mübârek arkasında bî-gümân

Şol gügercin beyzesi gibi hemân
Var idi zahrında anuñ bî-gümân

Bir ğazâda bir avuç toprağ ile
Şaçdı küffâra ki anlar tağıla

Münhezim olup tağıldılar kamu
Şındılar anlar 'umümen ey 'amü

Çün işâret itdi aya nâgehân
İki pâre oldı ay pes ol zamân

Şular ağıdı barmağından bî-gümân
Hâş u 'âma bu haber oldı 'ayân

Ger mübârek saçu tağılsa hemân
Misk [ü] 'anber koğar idi ol mekân

Hem terinden gül koğardı her zamân
Râvîler pes böyle ideler beyân

İncü olurdu mübârek tırnağı
Yüzim üstine başaydı ayağı
211b

Ol sa'âdetle yürüdi bir tağı
Yürüdi tağı ayağına ey ağa

Tağı "üskün" didi ol demde hemân
Sâkin oldı tağı hemân dem ol zamân

Çarnu içinden hağâ ni yir hemân
Gizler idi olmaz idi hîç 'ayân

Mu'cizâtu şâyi' oldı bî-'aded
Yoğ durur aşlâ [kim] aña haşr u had

Yâ İlähî Bû 'Alî'yi kılma yâd
Ol habîbüñden senüñ yevmü't-tenâd

⁷⁷ İkinci mısra metinde yazılmamıştır.

Cevâbî'nin manzum olarak anlattığı Hz. Muhammed'in azalarında bulunan mucizelerin mensur olarak ifade edildiği metinler de karşımıza çıkabilir. Nitekim şairin metninin Ali Emiri Manzum 773 numaradaki nüshasının hemen akabinde yer alan mensur parça bu özellikleri taşımaktadır.¹ Hz. Muhammed'de bulunan hâtem-i nübüvvetle alâkalı bilgilerin sıralandığı bir metinden² sonra "Beyân-ı mu'cizât-ı a'zâ-yı fâhire-i hâzret-i risâlet-penâh şalla'llâhu 'aleyhi vesellem ve âlihi veşâhbihi"³ başlığı konulmuş, peygamberin gîsû, rûy, ayn, gûş, dest, zahr, dehân, esnân ve zebân gibi azalarıyla ilgili olağanüstülüklerden bahsedilmiştir. Mesela Hz. Muhammed'in "gîsû-yı mübârek müşk-büylarınıñ mu'cizât-ı bâhiresi" konusunda şunlar anlatılmaktadır: "Rivâyet-i Hâlid bin el-Velîd üzere rağiya'llâhu Te'âlâ 'anh müşârünileyhüñ bir taqyesi var idi her gâh muhârebeye ol taqyeyi giyer idi ol gün ki leşker-i Şâm ile muhârebe itdi ol taqyeyi bulamayıcak ziyâde maḥzûn olup ba'de't-teftîş bulıcak fevka'l-ḥadd münbasit oldu sebebinden su'âl itdiler ol taqyede müy-ı dil-cüy-ı faḥr-ı cihân nihân idi ol zamân re's-i şerîflerin taḥlîk buyurdılar ve mübârek saçların aşḥâba tevzî' buyurdılar. Nâşiye-i şerîflerinden bir kaç târ-ı misk-bâr dahı baña i'fâ buyurmalarıyla ben dahı anı taqyede maḥzûn idüp tâc-ı sa'âdet idinmişdüm her ma'rekede ki ol külâh başumda idi zafer muḥarrer idi buyurdılar."⁴ Kütüphanelerde bulunan metinler gün yüzüne çıktıkça bu tarz eserlerin sayısında artış olacağı muhakkaktır.

Aşağıda Cevâbî'nin bahsi geçen manzumesinin çevriyazısına yer verilmiştir. Metin tesis edilirken ulaşılabilen dokuz nüshası üzerinden edisyonkritik yapılmış, vezne ve anlama uyan farklılıklar dipnotlarla gösterilmiştir. Manzume Eski Anadolu Türkçesi özellikleri gözetilerek oluşturulmuştur.

¹ yk. 132a-134b.

² yk. 132a,132b.

³ yk. 132b.

⁴ yk. 133a.

A₁127b, A₂21a, M33b, OE23b, R30b, K₁123b, S₁51b, S₂48b, K₂46bDer-Beyân-ı Mu‘cize-i Maḥşûşa-i A‘zâ-yı Nebî Şalla’llâhu ‘Aleyhi ve Sellem⁵Bismi’llâhi’r-raḥmani’r-raḥîm⁶

..__ / ..__ / ..__ / .._

- 1 احمد الله و اشكر خلق الكون وما
فيه للا حمد اذ قال حبيبي لولا⁷
- 2 علت كون و مكانت وجود احمد
زان سبب در صفتش كفت خداوند علا⁸
- M34a
3 يا محمد توى مقصود من از موجودات
يعنى لولاك لما كان ظهور الاشياء⁹
- 4 هم توى مفخر انس و ملك جن و پرى
هم توى مظهر مفهوم وما ارسلنا¹⁰

⁵ Der-beyân-ı mu‘cize-i maḥşûşa-i a‘zâ-yı nebî şalla’llâhu ‘aleyhi ve sellem: Risâle-i Cevâbî der-beyân-ı mu‘cizât-ı faḥr-ı kâ’inât M, S₁; Na‘t-ı şerîf-i Cevâbî OE; Manzûme-i Cevâbî-i siḥr-ârâ der-beyân-ı mu‘cize-i her ‘uzv-ı vâlâ ez a‘zâ-yı şerîfe-i ḥazret-i seyyidü’l-verâ’i er-re’s ve’l-enbiyâ ‘aleyhi şerâ’ifü’d-dârât ve’t-teḥâyâ K₁; Manzûme-i Cevâbî-i ḥoş-edâ der-beyân-ı mu‘cize-i her ‘uzv-ı vâlâ ez a‘zâ-yı şerîf-i ḥazret-i seyyidü’r-rüsûl ve’l-enbiyâ ‘aleyhi şerâ’ifü’s-şalavât ve’t-taḥiyyât R; Kaşîde der-na‘t-ı şerîf S₂; Li-kâtibetü’l-müznibi’l-muhtâc alâ şâḥibi’l-mi‘râc A₂, -K₂.

⁶ Bismi’llâhi’r-raḥmani’r-raḥîm: - A₁, -K₁, -S₂.

⁷ “Allah’a hamd ve şükrolsun, bütün alemi onun için yarattı ve habibi için ‘(Sen olmasaydın)’ dedi.”

⁸ “Kevn ü mekanın (yaratılış) sebebi Hz. Muhammed’in vücududur. O sebepten Allah onun hakkında şöyle söylemiştir.”

⁹ “Ey Muhammed! Sen mevcudatı yaratma sebebinsin, yani eşyanın zuhuru senin yüzündendir.”

¹⁰ “Sen insan, melek, cin ve perilerin övüncüsün. ‘(Biz seni alemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik)’ mefhumunun zuhur sebebisin.”

- 5 Bir şehûn hâzret-i Allâh olıcağ meddâhı
Var kıyâs eyle ne deñlü ola kadri a'lâ
- 6 Cümle a'zâsı o sulţân-ı 'azîmü's-şânuñ
Mu'cizât ile müretteb durur ez-ser-tâ-pâ¹¹
- K₂47a
7 Kâdr ile mertebe-i mu'cize-i 'âliyesin
Fehm ü tavşîf ide mañlûk kemâhî hâşâ
- 8 Ma'zeret-ñ âh olup ammâ ki be-kâdrü'l-ımkân
Her bir a'zâsına mañşûş olan i'câzı şehâ
- 9 Kâlem-i nazm ile inşâ idelüm inşâ'llâh¹²
Diñle cân ile ki cânuñda mañabbet ide câ
- S₁52a
10 Böyle ma'lûm ola kim 'uzv-ı nebîye mañşûş¹³
Ey niçe mu'cize hâlk itmiş o Hâllâk-ı verâ¹⁴
- A₁128a
Mu'cizât-ı re's-i şerîfe¹⁵
- 11 Evvelâ ol ki mübârek başınuñ mu'cizesi
Bu idi kim nerede olsa o mañbûb-ı Hüdâ
- 12 Sâyebân idi felekde aña bir pâre bulut
Sevdügin ya'nî güneşden şaķınurdu Mevlâ
- R31a, K₁124a
Mu'cize-i 'ayn-ı laţîf¹⁶
- 13 Hem dahı mu'cize-i çeşm-i Hüdâ-bîn-i Resül
Böyle mervîdür eyâ merd-i haķîkat-cüya

¹¹ müretteb: müzeyyen A₂, OE, S₂.

¹² idelüm inşâ'llâh: idem inşâa'llâh A₂, OE, S₂.

¹³ kim: her S₂.

¹⁴ itmiş o Hâllâk-ı verâ: eylemiş ol Hâk-ı verâ R, K₁.

¹⁵ Mu'cizât-ı re's-i şerîfe: Mu'cize-i re's-i şerîfe M, S₁; Mu'cize-i re's-i şerîf K₂; Mu'cize-i re's-i şerîf-i nebî R, K₁; -A₂, -OE, -S₂.

¹⁶ 'ayn-ı laţîf: çeşm-i şerîf M, S₁; laţîf: laţîf-i nebî R, K₁; 'ayn-ı şerîf K₂.

14 Niçe pīşinde görür ise pesinde olanı¹⁷
Eyle görür idi ‘aynıyla o ‘ayn-ı a’lā

15 هیچ دانی چه شرف دارد و عزت دارد
دیده دیده شود ذات خدای یکتا¹⁸

S₂49a, K₂47b

Mu‘cizāt-ı enf-i münif¹⁹

16 Dağı ma’lūm ola kim mu‘cize-i enf-i nebī
Nāzil olduḡda kaçan vaḡy ile ol peyk-i Ḥudā

A₂21b, M34b

17 Gökden ayrıldıḡı dem rāyiḡa-i ṡayyibesin
Şemm iderdi anı bīnī-i şeh-i ما او حی²⁰

18 Dā’imā rāyiḡa-i Ḥaḡḡ’ı iderdi işmām
O şerif enf-i münif-i melik-i او ادنی²¹

Mu‘cizāt-ı şefeteyn²²

19 Hem mübārek şefeteyninde olan mu‘cizesin
İstimā’ it ne imiş cān u gönülde ki şehā

OE24a

20 Böyle naḡl oldu kaçan iki cihānuḡ güneşi
Açuban la’l-i dürer-pāşını vü kılsa du‘ā²³

¹⁷ Niçe: Nite A₂, OE.

¹⁸ “Her kim ki Hak Teala’nın gözü onun gözü olmuştur, ne şeref ve izzete sahiptir bilir misin?”

¹⁹ münif: şerif M, S₁; münif-i resul R, K₁; Mu‘cize-i enf-i şerif K₂.

²⁰ “(Kuluna) vahyettiğini (vahyetti).” Necm 53/10. iderdi anı bīnī-i: ider idi hemān dem o R, K₁.

²¹ “Daha yakın oldu.” Necm 53/9.

²² Mu‘cizāt-ı şefeteyn: Mu‘cizāt-ı şefeteyn-i şerif M, S₁; Mu‘cize-i her dü-leb-i Muştafa R, K₁; Mu‘cize-i şefeteyn-i şerif K₂; -A₂, -OE, -S₂.

²³ La’l-i dürer-pāşını vü kılsa du‘ā: la’l-i dürer-bārını itseydi du‘ā A₂, OE, S₂; la’l-i dürer-bārını oldu güyā M, S₁, K₂; la’l-i dürer-bārını vü kılsa du‘ā R.

21 Ya'nî kim 'izzet ile leblerini depredicek
Deprenürdi güneşüñ kırşu dağı fevķ-ı semâ
A₁128b

Mu'cizât-ı esnân-ı şerîf²⁴
S₁52b

22 Rāvî-i mu'cize-i lülû'-i dendân-ı nebî
Rište-i nazma güherler dizüp oldı güyâ

23 Didi kim 'izzet ile açsa mübârek dehenin
Leyle-i muzlimede şâhed-i leyl-i İsrâ
K₂48a

24 İgne bulunur idi dişlerinüñ nürından
Var kıyâs it nice şeffâf u ziyâ-güster ola

Mu'cizât-ı lisân-ı şerîf²⁵

25 Hem lisânında olan mu'cize-i bâhiresin
İşidicek dil ü cânuñda begüm eyleye câ
K₁124b

26 Bir gün ol gönçe-i hoş-lehce-i gülzâr-ı vişâl
Bâğ-ı 'âlemde gezüp eyler iken cilve-nümâ²⁶

27 Bir keler gördi ki geşt eyler idi şahrâda
Ben kimem söyle didi aña nebiyy-i Baḥḥâ

28 Nâgehân nuḥķa gelüp didi eyâ fahr-ı cihân
Ḥaķ resûlisin o Ḥallâķ-ı cihânuñ ḥaķķâ

29 يك زبانی كه سخن كوست بخلاق ازل
كنه ذاتش كه بداند بجز از خالق ما²⁷

²⁴ Mu'cizât-ı esnân-ı şerîf: Mu'cize-i dendân-ı şerîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i sinn-i nebiyyü'l-verâ R; Mu'cize-i esnân-ı nebiyyü'l-verâ K₁; -A₂, -OE, -S₂.

²⁵ Mu'cizât-ı lisân-ı şerîf: Mu'cize-i lisân-ı şerîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i nuḥķ-ı zebân-ı resûl R; Mu'cize-i nuḥķ-ı lisân-ı resûl K₁; -A₂, -OE, -S₂.

²⁶ Bu beyit K₁ nüshasında mükerrerrdir.

²⁷ "Allah'la ezelde konuşan her bir dil, zatının özünü Rabbimizden bir parça bilir".
قدرش ذاتش: S₂, A₂, M, OE, S₁, K₂.

Mu'cizāt-ı sem'ci münîf²⁸M35a, S₂49b

- 30 Ne imiş mu'cize-i gūşı ḥabīb-i keremūñ²⁹
İşit ey mü'min-i dil-dāde-i maḥbūb-i Ḥudā
- 31 Ḥāba varduḡda işidürdi uyanuḡda gibi
Daḡı yeksān idi ḡurb ile ba'īd aña dilā
- 32 Melik-i 'arş-ı mu'allā melek-i vaḡye ne kim³⁰
Gökde emr eylese peyḡamber iderdi işḡā

K₂48bMu'cizāt-ı cild-i laṡīf³¹A₁129a, A₂22a

- 33 Hem daḡı cild-i şerīfnde olan mu'cizesi
Böyle ma'lūm ola kim ol gül-i gülzār-ı şafa³²
- 34 Her kaçan cennet-i ruḡsārı 'araḡ-rīz olsa
Aḡz idüp ḡıfz ider idi anı aḡḡāb-ı vefā³³
- 35 Nāgehān güller olurdu o mübārek 'araḡı
Ne gül ammā gül-i bustān-ı ḡaḡīḡat-pīrā

S₁53a

²⁸ Mu'cizāt-ı sem'ci münîf: Mu'cize-i gūş-ı münîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i üzn-i şerīf-i nebī R, K₁; - A₂, -OE, -S₂.

²⁹ gūşı ḥabīb-i keremūñ: gūş-ı ḥabīb-i ekrem OE, A₂; gūşı nebī-i keremūñ M, R, K₁, S₁, K₂.

³⁰ melek-i vaḡye ne kim: ne ki Cebra'īl'e M, S₁, K₂.

³¹ Mu'cizāt-ı cild-i laṡīf: Mu'cize-i cild-i laṡīf M, S₁, K₂; Mu'cize-i cild-i laṡīf-i nebī R; Mu'cize-i cild-i laṡīf-i resūl K₁; - A₂, -OE, -S₂.

³² kim: ki M, S₁.

³³ aḡḡāb-ı vefā: sultān-ı nisā M, S₁, K₂.

Mu'cizât-ı yed-i şerîf³⁴

- 36 Diñlegil mu'cizesin dest-i nebiyyü's-seyfüñ
Böyle naql oldu ki ol şâhib-i bedrü'l-kübrâ
- 37 Bir avuç toprak atup hâk ile yeksân itdi
Niçe biñ kâfiri bir demde o şâh-ı vâlâ
- 38 Ya'nî kim rûz-ı 'adû-sûz-ı ğazâda taħķik
Hâk-i yek-müşt ile müşrikleri kıldı a'mâ

R32a

Mu'cizât-ı engüşt-i lañif³⁵

- 39 Daħı barmaqlarınun mu'cize-i 'âliyesi
Bu idi kim o meh-i çâr-deh-i تم دنى³⁶
- 40 Barmağıyla yek işâret idüp itdi iki şaķ
Mâhu ol mâh-ı sipihr-i kerem ü cûd u 'aṭâ³⁷

K₁125a, K₂49a

- 41 Kaṭ' idüp da'vâ-yı bāṭıllarını küffâruñ
Bir işâretle o şeh eyledi faşl-ı da'vâ³⁸
- 42 Ser-be-zânû idüben fikr ider ol demleri mâh
Ki cemâlini görüp hıdmete olmuşdı sezâ
- 43 Añar âḫır o demi derd-i derünün yeñiler
Ṭâkatı ṭaķ oluban kâmeti ḥam ḳaddi dü-tâ

M35b, S₂50a

³⁴ Mu'cizât-ı yed-i şerîf: Mu'cize-i yed-i şerîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i dest-i nebiyy-i kerîm R, K₁.

³⁵ Mu'cizât-ı engüşt-i lañif: Mu'cize-i engüşt-i münîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i enmele-i Muştafâ R; Mu'cize-i vaşf-ı bennâ-yı şerîf K₁; - A₂, OE, S₂.

³⁶ "Sonra yaklaştı." Necm 53/8.

³⁷ mâh-ı: mihr-i K₁.

³⁸ Bir: Yek A₂, M, OE, S₁, S₂, K₂.

- 44 Bāreka ’llāh ki bu mu’cizesi a’zamdur
Enbiyānuñ dükeli mu’cizesinden ḥaḳḳā³⁹
- 45 Anuñiçün ki cemī’-i rüsülün mu’cizesi
‘Unşuriyyātı taşarruf idi ancaḳ ammā
A₁129b
- 46 Enbiyā serveri şāh-ı rüsülün mu’cizesi
Mutaşarrıf felekiyyāta daḥı کیف يشا⁴⁰
- 47 Enbiyā içre niçe eşref ü zī-şān idi ol⁴¹
Mu’cizātı fekezālik aña yoḳ reyb ü mirā

Mu’cizāt-ı azfār-ı münif⁴²
- 48 Daḥı azfār-ı nebī mu’cizesinde rāwī
Güş-ı cāna güher-āvīz-i ḥaberdür ki şehā
A₂22b
- 49 Bir gün ol ḥazret-i maḥbüb-ı ḥudāvend-i cihān
Ḳaḥ’-ı azfār idüben devlet ile diñle n’ola
S₁53b
- 50 Cem’ ü aḥz eyledi her pāresini ‘izzetle⁴³
Bunca ta’zīm ile ḥıfz itdi anı ḥayr-ı nisā
K₂49b
- 51 Ba’dehu baḳdı ānī ‘Āyişe-i Şiddīḳ’a
Raḍiya ’llāhu tebārek ü Te’ālā ‘anhā
- 52 Nāgehān gördi ki her dānesi olmuş lülū⁴⁴
Allāh Allāh ki bilsün nice lülū-i lālā⁴⁵

³⁹ Beyit R ve K₁ nüshalarında mevcut değildir.

⁴⁰ “Dilediği gibi.” Âl-i İmrân 3/6.

⁴¹ idi ol: o idi M, S₁.

⁴² Mu’cizāt-ı azfār-ı münif: Mu’cize-i azfār-ı münif M, S₁, K₂; Mu’cize-i zufr-ı şerif-i nebī R, K₁; - A₂, -OE, -S₂.

⁴³ aḥz: zabṭ OE.

⁴⁴ dānesi: pāresi M, OE, S₁, S₂, K₂.

⁴⁵ Vezin problemlidir.

- 53 Müteḥayyir nazār eylerken aña bint-i 'Atîķ
Gördi peygamber o lûlûyi ḥiṭâb itdi aña
- OE24b
- 54 قال يا عائشه من اين لك قولى لى⁴⁶
Ya'nî kim saña bu lûlû nereden söyle baña
- R32b
- 55 Didi ey zātuñi meddâḥ Ḥudâ-yı müte'al
Senüñ azfâr-ı laṭîfüñden olupdur peydâ
- 56 Mütebessim oluban didi ki bilmez mi idüñ
Dürr ü cevher idügin cümle vücûdum âyâ⁴⁷
Mu'cizât-ı şadr-ı şerîf⁴⁸
- 57 Hem dahı mu'cize-i şadrını ol pâdişehün⁴⁹
Diñle tâ şems-i ḥaķîķat ide ḳalbün meclâ⁵⁰
- 58 İbn Mes'ûd buyurdu ola andan râzı
Ḥazret-i Ḥâlîķ-ı şems ü ḳamer ü necm ü semâ
- A₁130a, M36a
- 59 İki 'âlem güneşi ḥazret-i peygambere ben
Bir şeb-i tîrede hem-râḥ iken diñle aḫâ
- K₁125b, S₂50b
- 60 Didüm ol mâḥa ki ey bedr-i sipihr-i لولاك⁵¹
Zulumât olmasa ḥayfâ ki bu deñlü dünyâ
- K₂50a
- 61 Tâ göreydüm ḳademün başduğı ṭoprağı senüñ
Ḥâķ-i pâyüñi ideydüm gözüme kuḥl-i cilâ⁵²

⁴⁶ "Peygamber ey Ayşe bu inci nereden bana söyle dedi."

⁴⁷ cevher: gevher K₁.

⁴⁸ Mu'cizât-ı şadr-ı şerîf: Mu'cize-i şadr-ı şerîf M, S₁, K₂; Mu'cize-i şadr-ı vaşî'-i nebî R, K₁.

⁴⁹ şadrını ol pâdişehün: şadrını bedr-i keremün A₂, OE; şadr-ı nebiyy-i keremün A₁, M, S₁, S₂, K₂.

⁵⁰ R ve K₁ nüshalarında 57 ve 58. beyitler iç içe geçmiştir.

⁵¹ "Sen olmasaydın." (hadis-i kudsi). bedr: mâḥ A₁, K, mihr M, R, S₁, K₂.

⁵² ideydüm: çekeydüm A₂, OE.

62 Taht-ı aqdāmuña ferş eyler idüm ya'nî yüzüm
Başduğuñ yirleri görsem eger ey rāh-nümā

63 Nāgehān sīnesini fetḥ idüp ol bedr-i münir⁵³
Nūra ğarḳ oldu cihān kevn ü mekān buldı ziyā

Mu'cizāt-ı baṭn-ı nazīf⁵⁴

A₂23a 64 Ol şehūñ baṭn-ı şerīfnde olan mu'cizesin
Böyle taḥḳīḳin ider cümle fuḥūl-i 'ulemā

65 Bevl ü ğā'it ne zuhūr itse o demde anı arz
İbtılā' eyler idi kim yoğ imişdi gūyā

66 İki 'ālem güneşi server-i ḥayl-i rüsülūñ
Nūr-ı maḥz idi mübārek cesedi ser-tā-pā

Mu'cizāt-ı zāhr-ı laṭīf⁵⁵

67 Diñle ḥatm-ı rüsülūñ mu'cize-i zāhrını kim
Mühr-i sevdā-yı maḥabbet vire ḳalbūñe ziyā

68 Zāhr-ı pākinde idi mühr-i nübüvvet o şehūñ
Bende-i ḥalkā-be-ġuş idi ḳamu 'ālem añā⁵⁶

69 Mühr-i menşūr-ı risālet durur ol mühr-i şerīf
Ol mühür mihredür devr-i felek şubḥ u mesā

R33a, K₂50b

⁵³ sīnesini fetḥ idüp: açdı hemān sīnesin A₂, OE.

⁵⁴ Mu'cizāt-ı baṭn-ı nazīf: Mu'cize-i baṭn-ı şerīf M, S₁; Mu'cize-i baṭn-ı şerīf-i nebī R;
Mu'cize-i baṭn-ı şerīf-i resül K₁; -A₂, -OE, -S₂.

⁵⁵ Mu'cizāt-ı zāhr-ı laṭīf: Mu'cize-i zāhr-ı şerīf M, S₁; Mu'cize-i zāhr-ı laṭīf-i nebī R;
Mu'cize-i zāhr-ı şerīf-i nebī K₁; -A₂, -OE, -S₂.

⁵⁶ ḳamu: cemī' A₂, OE, S₂.

Mu'cizât-ı ricleyn-i şerîfeyn⁵⁷

- 70 Ne imiş mu'cize ricleyn-i şerîfeyninde
Diñle ey mü'min-i ħâk-i ħadem-i âl-i 'abâ
- A₁130b
- 71 'İzzet ü devlet ile küh-ı Ħirâ'yı teşrîf
İdicek gâhîce ol ħâmeti serv-i bālâ
- 72 Müteħarrrik olur idi feraħ u şevkından
Ħâk-i pâyile şeref bulduğı dem küh-ı Ħirâ⁵⁸
- 73 Yine luḡfile buyurduħda ki "üskün" yâ küh⁵⁹
Sâkin olurdu hemân cân ile gözlerdi rızâ
- 74 Ħubb-i Aħmed ide çün tağlara böyle eşer
Dil-i 'uşşâķı o sevdâ 'acebâ n'eyler ola
- K₁126a
- İtmâm-ı suħan be-'arz-ı ħâcât⁶⁰
- 75 Mu'cizâtını şumâr eylemek olmazdı meger⁶¹
Ħaşre dek ins ü melek eyleselerdi iħşâ
- S₂51a
- 76 Dest-girâ vü ħaḡâ-puş u 'aḡâhâ-baḡşâ
Ey kerem kânı vefâ ma'deni v'ey kân-ı 'aḡâ
- 77 Yoğ iken ümmetüñ içinde benüm gibi ħaķîr
Hem benüm gibi güneħkâr u benüm gibi gedâ
- 78 Bu ne bî-şerm ü ne bî-'âr siyeh-rüyîdür
İdem evşâf-ı şerîfüñde zebânum güyâ
- S₁54b, K₂51a

⁵⁷ Mu'cizât-ı ricleyn-i şerîfeyn: Mu'cize-i ricleyn-i şerîf M, S₁K₂; Mu'cize-i pây-ı ħabîb-i Ħudâ R, K₁; -A₂, -OE, -S₂.

⁵⁸ küh: tağ A₂, S₂, OE.

⁵⁹ üskün: otur.

⁶⁰ İtmâm-ı suħan be-'arz-ı ħâcât: -A₁, -A₂, -M, -OE, -S₁, -S₂, -K₂.

⁶¹ olmazdı meger: olmazdı eger A₂, S₂; olmaz ger anuñ OE.

- 79 Luṭf idüp cürmümi ‘afv eyle benüm sulṭānum
Baḳma ‘iṣyānuma iḥsān it eyā kān-ı seḫā⁶²
- 80 Sen o luṭf issı seḫā kānı vefā ma‘denisin⁶³
‘Ālemüñ raḫmetisin ey ṣeh-i iḳlīm-i beḳā
- A₂23b
- 81 Rüsülün efdalisin eşrefisin maḫlūkuñ
Cümlenün evvelisin ey ṣeh-i mülk-i dü-şerā
- 82 Enbiyā ḫātemi Ḥallāk-ı cihān maḫbübı
Senden olur maraz u ‘illet-i ‘iṣyāna devā
- 83 Sen o feryād-res-i ḫaste-dilānsın ki kaçan
Ola maḫşer ṭura dīvān-ı hümāyün-ı ḳazā
- 84 Yapışup dāmen-i pāküñe şefā‘at senden
Yā Muḫammed diyü feryād ideler bay u gedā
- A₁131a, R33b
- 85 Sen daḫı eşk-i dürer-bāruñı seyl-āb iderek
Ḳaldurup dest-i niyāzı diyesin kim Şamedā
- OE25a
- 86 Niçe olur ḫāli güneḫkār u za‘īf ümmetümün
Ne yüz ile varalar ḫāzretüne pādişehā
- 87 Ümmetüm yolına yā Rabbī fedā a‘mālüm
Dā‘imā ḳārları cürm ile ‘iṣyān u ḫaṭā
- 88 Ḥāzret-i ‘Āyişe vü Fāṭimatü’z-zehrā hem
Anlara ola fedā hem daḫı ey Ḥālīḳ-ı mā
- M37a
- 89 Ḳurretü’l-‘aynum olan iki ciger-güşelerüm⁶⁴
Ki Ḥüseyn’ümle imām-ı Ḥasan’um ola fedā
- K₂51b
- 90 İşidicek bu münācāt-ı cihān-süzānı
Mütezelzil ola kürsī ile ‘arş-ı a‘lā

⁶² ‘iṣyānuma: noḳşānuma A₂, OE, S₂.

⁶³ o: ki A₂.

⁶⁴ ciger-güşelerüm: ciger-pārelerüm M, S₁.

- 91 Enbiyâ ağlaşa “nefsî” diyüp ol demde vü hem⁶⁵
İns ü cinn ü melek ü arz u semâ ide bükâ
S₂51b
- 92 Ey kerem kânı vü ey ümmetinüñ ğam-ı ħ̄ârı
Ey şefîc-i günehân luḡf idüben rüz-ı cezâ
K₁126b
- 93 İtdügüm idecegüm cürme şefâ'at eyle⁶⁶
Nâr-ı düzaḡ yağa cismümi benüm görme revâ
- 94 Hâlet-i nez'de îmānumı ħıfz eyle benüm
Tâ zafer bulmaya iblīs aña ey dād-gerâ
S₁55a
- 95 Peder ü māderümüñ defter-i a'mālinde
Şebt olan cürm ü ħaḡâyâyı be-ħaḡḡ-ı Mevlâ
- 96 Maḡz-ı luḡfuñla şefâ'at idüp ey faḡr-ı kirām
Dest-ġir ol olara luḡf idüp ey rāh-nümâ
A₂24a
- 97 Nâr-ı 'iṣyān ü ħaḡāda ḡoma ümmetlerüñi
Āteş-i düzaḡa ḡāḡat nice itsün zū'afâ
- 98 Senden eyler ne ḡadar var ise dil-ħaste 'uṣāt
Ey ḡabīb-i günehân cümlesi ümmid-i devâ
- 99 Nâr-ı cürm içre ḡalur cümle 'uṣāt-ı 'Araṣāt
Āh eger itmez iseñ ḡazret-i Allāh'a recâ
A₁131b, K₂52a
- 100 Tâ münevver ide gülzâr-ı cihānı ħurşid
Tâ müzeyyen kıla encümle semāvâtı Ḥudâ⁶⁷
- 101 Rūḡ-ı pākine ṣalāt ile selāmuñ Feyyâz
Efḡal ü ekmelini eyleye her dem ihdâ
R34a

⁶⁵ nefsi: nefsim.

⁶⁶ eyle: senden R.

⁶⁷ kıla: ide A₂, OE.

- 102 Daḥı āline vü aşḥāb-ı zevi'l-ikrāma
Şalavāt ile selām ola ilā-yevm-i cezā
- 103 Yā İlāhī o ḥabīb-i medenī ḥaḳḳıçün
Hem anuñ ḥaḳḳı ki ġār içre refiḳ oldı aña
- 104 Daḥı Fārūḳ ile ol kân-ı ḥayā ḥaḳḳıçün
Hem daḥı şîr-i veġā ḥaḳḳı eyā Bār-Ḥudā
- M37b
- 105 İki şeh-zāde-i pākîze-neseb ḥaḳḳıçün
Gözlerüm nûrı didi anlara maḥbûb-ı Ḥudā⁶⁸
- 106 Mā-ḥaşal cümle-i aşḥāb-ı kirāmuñ ḥaḳḳı
Bile ḥaşr eyle Cevābı⁷yi bularla ferdā⁶⁹

Kaynakça

- Aydemir, Yaşar-Hayber, Abdülkadir (2007), *Makedonya Kütüphaneleri Türkçe Yazma Eserler Katalogu*, Ankara.
- Bû Ali, *Beyân-ı Mu'cizât-ı A'zâ-yı Resûlullâh Aleyhi's-salât ve's-selâm*, Tokat İl Halk Kütüphanesi, nu. 60 Hk 380/4, yk. 211a-211b.
- Çakır, Müjgân (1998), *Nâyî Osman Dede Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Ravzatü'l-i'câz fi'l-mu'cizâti'l-mümtâz'ı*, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Demir, Özlem, *Bostanzâde Yahya Efendi ve Gül-i Sadberg'i* (2010), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlahiyat Anabilim Dalı, İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gölpınarlı, Abdülbâki (1971), *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Katalogu II*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Mecmû'a-i Eş'âr*, Milli Kütüphane, nu. Yz A 2552.
- Miskin Ahmed, *Dâstân-ı Şakk-ı Kamer*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi Böl., nu. 4311, yk. 243a-248a.

⁶⁸ maḥbûb-ı Ḥudā: faḥr-ı dü-şerā A₂.

⁶⁹ bularla: olarla A₂, OE.